

Izjava o trajnostnem prostorskem razvoju v Alpah

Preambula

Ministrice in ministri pristojni za prostor v državah pogodbenicah Alpske konvencije

1. ob zavedanju, da je za prostorski razvoj v Alpah potreben celosten in medresorski pristop, ki bo obsegal vse ravni odločanja, in bo upošteval cilje trajnostnega razvoja, kot so načrtani pri Združenih narodih, v Teritorialni agendi EU 2020, v CEMAT-smernicah za trajnostni prostorski razvoj evropske celine in v njenih specifičnih prostorskih razvojnih ukrepih za gorske in obmejne regije ter v Strategiji EU za Alpsko regijo,
2. ob zavedanju, da se Alpe soočajo s številnimi skupnimi izzivi ter imajo številne skupine interese in potrebe, vendar so hkrati zanje tudi značilne različne strukture upravljanja in sistemi planiranja, zato je nujna prizadevanja, da bi skupaj usmerjali kompleksne razvojne procese;
3. ob poznavanju pomena, kompetenc in odgovornosti regionalnih in lokalnih organov na področju prostorskega razvoja ter ob nujnosti, da upoštevamo načelo subsidiarnosti ter zahteve regionalnega sodelovanja, da bi tako obvladali izzive prihodnosti;
4. ob upoštevanju izzivov, s katerimi se soočata prostorsko načrtovanje in trajnostni razvoj zaradi tematik, ki so imenovane v prvem poglavju te izjave;
5. ob zavedanju, da je prostor omejena dobrina, da so Alpe še posebej ranljivo območje ter da iz navedenega izhaja potreba, da rešimo neskladja pri rabi prostora z učinkovitim prostorskim načrtovanjem in sodelovanjem;
6. ob zavedanju, da je za prostorsko načrtovanje in obvladovanje izzivov, ki so opisani v deklaraciji o prebivalstvu in kulturi in obravnavajo demografske spremembe, nujno spodbujanje celostnih pristopov;

7. ob zavedanju, da se regionalne razlike v Alpah krepijo in ob upoštevanju 174. člena Pogodbe o delovanju Evropske unije, ki predvideva, da gorska območja zaradi svojih naravnih omejitev zaslužijo posebno pozornost pri gospodarski, socialni in teritorialni koheziji;
8. ob upoštevanju tretjega člena Pogodbe o EU, ki navaja teritorialno kohezijo kot enega ciljev EU;

izjavljamo, da je naš namen podati nove spodbude za protokol Urejanje prostora in trajnostni razvoj

I. Skupne potrebe zaradi novih izzivov

Ministrice in ministri pristojni za prostor v državah pogodbenicah Alpske konvencije priznavamo, da so od sprejetja protokola »Urejanje prostora in trajnostni razvoj« nastali novi tematski izzivi, ki imajo učinek na prostor ali se je njihov učinek na prostor povečal. Posvetiti se moramo zlasti skupnim potrebam, ki so povezane z učinki

- podnebnih sprememb, prilagajanja na podnebne spremembe in naravnim nevarnostim,
- demografskih sprememb in organizacije dela,
- prometa in povezljivosti,
- poselitvenih struktur in rabe tal,
- varčevanja, proizvodnje, oskrbe in skladiščenja energije,
- turizma,
- ekosistemskih funkcij, ekološkega povezovanja in biotske raznovrstnosti,
- vitalnosti gorskih regij in njihovih malih in srednje velikih središč,
- ohranjanja kulturne in naravne dediščine ter
- izboljšanja upravljanja, sodelovanja in organizacijskih zahtev.

II. Krepitev odpornosti Alp

Ministrice in ministri pristojni za prostor v državah pogodbenicah Alpske konvencije smo prepričani, da ti izzivi zahtevajo intenziven in zavzet medresorski pristop, ki bo omogočal obravnavo vedno večjega števila vprašanj zaradi navzkrižnih povezav pri urejanju prostora ter trajnostnem razvoju alpskega območja. K temu spadajo:

- celostni in trajnostni prostorski razvoj, ki je širši od obsega običajnega prostorskega načrtovanja, ki zahteva skupna prizadevanja znotraj specifičnih resorskih politik in je pomemben instrument pri procesu soočanja z novimi izzivi;
- upoštevanje specifičnih procesov, kot na primer blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje, raba obnovljivih virov energije, demografske spremembe in posledice migracij, povečanje mobilnosti in dostopnosti ob upoštevanju demografskih sprememb, digitalna infrastruktura, omejitev ekosistemskih funkcij, krepitev odpornosti regij in lokalnih skupnosti ter ekosistemov, možnosti, ki jih ponujata trajnostno gospodarjenje in trajnostni turizem;
- razvoj dolgoročnih perspektiv za razvoj prebivalstva v Alpah s ciljem ohranjanja zdravja in kakovosti bivanja, z ustvarjanjem delovnih mest in s trajnostnim gospodarskim razvojem, s povečanjem privlačnosti regij in ohranjanjem storitev splošnega pomena, kar ljudem omogoča, da ostanejo v svoji regiji;
- izboljšanje upravljanja po načelu subsidiarnosti, vključevanje civilne družbe in upoštevanje organizacijskih potreb s pomočjo neformalnih srečanj med ustanovami in organizacijami, priznavanje regionalnih identitet, nadaljnji razvoj regionalnega upravljanja;
- širjenje uspešnih praks, ki krepijo izmenjavo izkušenj in znanja med sodelujočimi skupinami v Alpah ter podpora procesom odločanja, ki vplivajo na prostor s pomočjo ukrepov spremljanja;
- priprava, razvoj in izvedba projektov, ki vključujejo značilnosti regionalnega upravljanja, čezmejno sodelovanje pri načrtovanju in trajnostni razvoj regij na območju Alp.

III. Nove spodbude za trajnostni prostorski razvoj

Ministrice in ministri pristojni za prostor držav pogodbenic Alpske konvencije izjavljamo podporo podaji novih vzpodbud za trajnostni prostorski razvoj v okviru Alpske konvencije in njenega protokola »Urejanje prostora in trajnostni razvoj«. V ta namen bomo:

9. povabili delovne skupine in platforme Alpske konvencije ter druge organe za načrtovanje in relevantna omrežja v Alpah in okolici, da med sabo izmenjajo izkušnje in znanje ter tako prispevajo k celostnemu, trajnostnemu in v prihodnost usmerjenemu prostorskemu razvoju;
10. se zavezali, da bomo v okviru naših pristojnosti izvajali načela protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj in v najboljši meri koristili možnosti financiranja v okviru mednarodnih, nacionalnih in regionalnih programov, ki so na voljo za projekte trajnostnega prostorskega razvoja na območju Alp;
11. posebno pozornost posvetili vključevanju vseh politik in tem, ki so pomembne za Alpe, in sicer v ustrezno prilagojenih procesih prostorskega razvoja;
12. s pomočjo primernih ukrepov in ocenjevalnih procesov nadalje spremljali dinamiko, ki jo je sprožila ta izjava.

Ministrice in ministri pristojni za prostor držav pogodbenic Alpske konvencije

13. bomo s to izjavo seznanili Alpsko konferenco 2016 in jo prosili, da njeni organi pri svojem delu v prihodnje podprejo trajnostni prostorski razvoj;
14. pozivamo vse institucije, vključno z delovnimi skupinami in platformami, da sodelujejo pri izmenjavi izkušenj o trajnostnem prostorskem razvoju ter ga upoštevajo pri njihovem nadaljnjem delu;
15. se zavezujemo, da bomo spodbujali načela protokola Urejanje prostora in trajnostni razvoj Alpske konvencije ter objavili in promovirali pričujočo izjavo;

16. smo pripravljene objaviti in promovirati to izjavo v okviru obstoječih politik EU kot je EUSALP (Strategija EU za Alpsko regijo) in pri njenih akcijskih skupinah, pri programih EU kot je ESPON (Evropsko omrežje za spremljanje prostorskega razvoja in kohezije), pri transnacionalnem INTERREG-programu za območje Alp, pri skladih ESI (evropski strukturni in investicijski skladi) in EKSRP (Evropski kmetijski sklad za razvoj podeželja) ter jo v okviru naših pristojnosti podpreti kot prednostni kriterij pri subvencioniranju; odločeni smo izboljšati sodelovanje in sinergije med temi pobudami;
17. podpiramo izdelavo vizij, trajnostnih prostorskih razvojnih scenarijev, skupnih načel in razvojnih smernic za Alpe, s ciljem spodbujanja trajnostnega prostorskega razvoja;
18. izražamo pripravljenost, da nadaljujemo sodelovanje na osnovi skupnih scenarijev, vizij in načel;
19. ad-hoc ekspertno skupino za prostorsko načrtovanje prosimo, da pripravi naročilo za raziskavo znotraj programa ESPON, v njegovem okviru je namreč možno izdelati skupne scenarije za razvoj alpskega prostora.

Murnau, 18.04.2016